

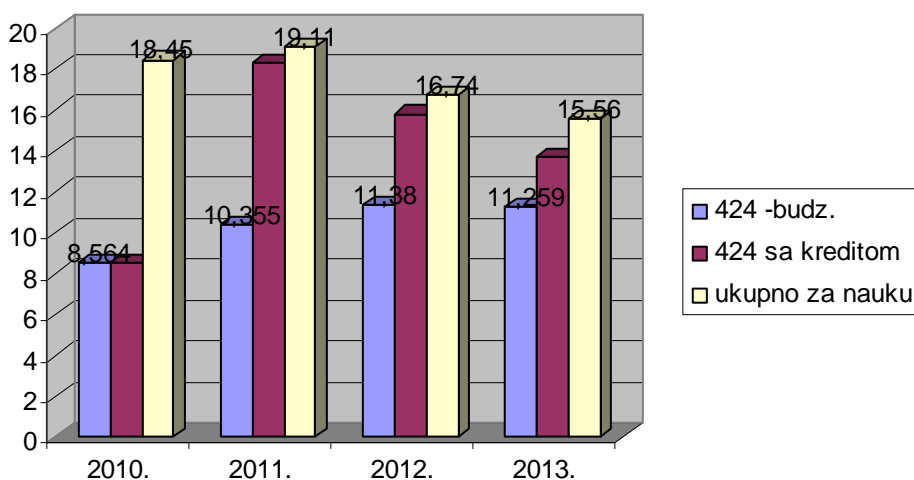
INFORMACIJA SA 20. SEDNICE ODBORA ZA OBRAZOVANJE, NAUKU,
TEHNOLOŠKI RAZVOJ I INFORMATIČKO DRUŠTVO NARODNE SKUPŠTINE
REPUBLIKE SRBIJE

Dana 23.jula predstavnici Sindikata Nauke (SN) bili su pozvani da učestvuju na 20. sednici Odbora za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo Narodne Skupštine Republike Srbije, gde su u okviru Tačke 1. dnevnog reda: Razmatranje položaja i trenutnog stanja naučnoistraživačke delatnosti izneli zahteve protesta „Spasimo nauku“ i tok pregovora sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja (MPNTR). Sastanku su kao gosti prisustvovali: državni sekretar MPNTR prof. dr Radivoje Mitrović, predsednik Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, prof. dr Srđan Stanković i predsednica Nacionalnog saveta za nauku, prof. dr Vera Dondur.

1. Predsednica Sindikata nauke, dr Đurdjica Jovović, je upoznala Odbor sa zahtevima Sindikata sa protesta „Spasimo nauku“ i tokom pregovora sa MPNTR. Navela je podatke o ulaganju u nauku od 2010 do 2013. godine, koji pokazuju trend smanjivanja.

Pregled sredstava izdvojenih za nauku

Milijarde
dinara

Godina

Ukoliko se ovakav trend nastavi, a država ništa ne preduzme na realizaciji Strategije razvoja nauke do 2015. godine, može se desiti da će izdvajanje za nauku iz budžeta biti dovoljno samo za plate. Takođe je objasnila kakvi sve problemi postoje u funkcionisanju JUP vezanih za nabavku opreme i potrošnog materijala – DMT2. Istakla je da je poseban problem u nauci što se naknade istraživača za rad na projektima (plate) nalaze u budžetu u okviru ekonomske klasifikacije 424 - specijalizovane usluge, pa kao takve u Trezoru nemaju status zarade. Predložila je da resorna ministarstva i Trezor ovaj problem trajno reše. Na pitanje predsednika Odbora, prof. dr Miodraga Stojkovića, o toku pregovora za Kolektivni ugovor, dr Jovović je odgovorila da će pregovori početi u prvoj nedelji septembra, kada se očekuje da će Ministarstvo finansija i privrede dostaviti svoje predstavnike u pregovaračkom timu.

S obzirom da je rasprava o problemima u nauci dugo trajala i da se niko od učesnika u raspravi nije javljao više puta za reč, Sindikat nauke nije bio u prilici da odgovori i da svoje mišljenje o nekim pitanjima koja su se čula na raspravi. Zbog toga ćemo u ovoj informaciji na nekim mestima dati komentare Sindikata nauke.

2. Državni sekretar MPNTR, prof. dr Radivoje Mitrović, je ukazao na probleme koji se javljaju u finansiranju naučnoistraživačke delatnosti. Istakao je da je broj istraživača u projektnom ciklusu 2011.-2014. povećan u odnosu na prethodni projektni ciklus za skoro 4000 istraživača, a da su sredstva iz budžeta bez kreditne linije namenjena za nauku veoma malo povećana. Dao je sledeće podatke: 2010. – 9,256 milijardi; 2011. – 11,17 milijardi; 2012.-12,13 milijardi i 2013. – 13,157 milijardi dinara – *iznos za 2013., koji je dat, sadrži i deo od 993 miliona dinara koji predstavlja podršku za učešće u programima EU* . Sa projektnim ciklusom 2011-2014 postoje izdvajanja i za tzv. satelitske institucije: JUP, Centar za promociju nake, Fond za inovacionu delatnost i Nuklearni objekti Srbije. Davanja za CERN su dodatni trošak u budžetu za nauku od milion švajcarskih franaka. Od kapitalnih projekata navedeno je da će Naučno tehnološki park Zvezdara biti svečano otvoren početkom septembra, da su uložena sredstva u objekte fakulteta u Novom Sadu – građevinski departman i departman za elektrotehniku. Navedeni su i ostali projekti kao što su stanovi za mlade naučnike, Centar za matične ćelije, Istraživačka stanica Petnica, Centar za promociju nauke, Nanocentar koji su predviđeni da se finansiraju preko JUP. Postavlja se pitanje kako obezbediti finansije za kasnije održavanje svih ovih institucija, kao i da svi projekti moraju biti održivi. Državni sekretar smatra da rezultati naučnih istraživanja treba da budu u funkciji primene, da je to veoma malo do sada ostvarivano, delimično zbog administrativnih problema, a da funkcija inovacionih istraživanja mora biti u funkciji razvoja društva. Takođe, mora biti veća međunarodna saradnja i veće povlačenje sredstava iz evropskih fondova. Obavestio je prisutne i da je potpisan bilateralni sporazum sa Kinom. On je istakao da se Ministarstvo zalaže da izdvajanje za nauku bude 0,65% BDP u 2014., kao i to da povećana izdvajanja prevashodno budu namenjena za opremu, infrastrukturu i potrošni materijal.

3. Dr Neven Cvetičanin zalaže se za to da se unapredi projektno finansiranje koje će biti više u funkciji primene i unapređenja društva i države.

4. Predsednik nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, prof. dr Srđan Stanković, istakao je da ne može da se govori o nauci bez obrazovanja, da je Nacionalni savet telo Skupštine i da treba više da se konsultuje, da treba da postoji bolja saradnja između Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje i Nacionalnog saveta za nauku, da nije važan broj publikacija već njihov kvalitet i da treba izvršiti ozbiljnu reformu, ali i obezbediti kritičnu masu istraživača.

5. Dereta Miljenko je istakao da bi bilo svrsishodnije da su podaci u izveštaju Nacionalnog saveta za nauku, dati u evrima, a ne u dinarima, jer nisu uporediva izdvajanja za različite periode. Pohvalno je da se povećao broj istraživača, ali opet je insistirao na kvalitetu. Istakao je da postoji problem nostrifikacije stranih diploma, da treba objektivno sagledavati kapacitete i kvalitete istraživača, istraživanja i institucija. Predlaže bolje povezivanje Privredne komore i pojedinačnih privrednih subjekata sa istraživanjima. Založio se za preciznije definisanje uloge projekata iz oblasti društvenih nauka.

6. Predsednica nacionalnog saveta za nauku, prof. dr Vera Dondur, u svom izlaganju je posebno istakla da se mora obezbediti naučni potencijal da bi uopšte bio moguć opstanak nauke i zbog toga pozdravlja povećan broj istraživača u ciklusu 2011-2014, ali ističe problem ograničenosti

resursa, posebno opreme. Pozvala se na izveštaj Nacionalnog saveta za 2012. u kome je dat detaljan pregled rezultata i svih aktivnosti vezanih za nauku. Istakla je da se naučnici nagrađuju prema rezultatima rada, da se može diskutovati da li su merni instrumenti adekvatni, ali da je bitno da oni postoje. Saglasila se da treba povećati izdvajanja za DMT iz budžeta, potvrdila je da se ne sme dozvoliti da po prestanku kredita prestanu izdvajanja za DMT iz budžeta. Obavestila je da postoji zahtev za prijem 2000 novih mladih istraživača. Što se tiče povratka istraživača iz dijaspore smatra da za tako nešto treba izdvojiti posebna sredstva. Pri formiranju Nanocentra moraju se izdvojiti sredstva i za školovanje mladih koji bi bili specijalizovani za rad na sofisticiranoj opremi koju taj centar treba da ima. Saglasila se da je neophodna bolja saradnja oba Nacionalna saveta. Istakla je da nauka ne sme da se vidi kao trošak, već dobijene rezultate treba posmatrati kao proizvode, poluproizvode ili buduće proizvode. Upozorila je da predstoje konkursi za Horizont 2020. koji predviđaju veće povezivanje privrede i istraživanja. Potrebna je bolja povezanost između MPNTR i Ministarstva finansija.

7. Mr Božidar Đelić podržava protest naučnika i smenu prof. dr Žarka Obradovića. Pohvalio je proces ocenjivanja naučnika jer je doveo do toga se Srbija prepoznala kao zvezda u usponu. Princip ocenjivanja bi trebao da važi i za druge delatnosti. Pogrešno je što je veći deo DMT2 prebačen na finansiranje iz kredita. Vlada bi trebalo da primenjuje Strategiju nauke 2010.-2015. Ne sme se odustajati od stalnog razvoja. Smatra da je nedopustiva smena bivšeg direktora JUP i da je novi direktor JUP nesposoban. Takođe, smatra da se ne sme odustajati od CERN-a i Nanocentra, jer bi se time zaustavio razvoj nauke.

8. Prof. dr Marko Atlagić smatra da je veliki broj tema iz nauke otvoren na sednici Odbora i da svaka tema zaslužuje da bude posebno razmatrana. Nauka godinama nazaduje. Istraživanja se sve više fingiraju, gubi se na kvalitetu. Objavljuje se samo u stranim časopisima, a u domaćim ne, jer se to ne boduje. To je pogrešno. Kritikovao je dopisivanje autora na radove. Zamerio je što nije izvršena evaluacija istraživača, kao i to što naučni radnici rade u više institucija. Zalaže se za racionalizaciju mreže instituta (primer većeg broja instituta iz oblasti istorije). Nezadovoljan je što nauka češće ne dolazi na dnevni red Odbora. Smatra da je pogrešno što se mreža od 7 Univerziteta proširila na sadašnjih 20. Predlaže bolje povezivanje nauke i obrazovanja. Ne razume zašto je organizovan štrajk. Odobrava štrajk samo ako se ne ispoštuju ugovorne obaveze i vrši tortura nad zaposlenima (*predstavnici Sindikata nauke nisu bili u prilici da repliciraju i objasne da je u pitanju bio protest, a ne štrajk, kao i da je nepoštovanje ugovornih obaveza bio jedan od razloga za organizovanje protesta*). Očekuje još lošiju ekonomsku situaciju i smatra da nauka treba da bude finansirana prema potrebama države.

9. Božović Balša je postavio pitanje MPNTR da li je Evropska investiciona banka suspendovala kredite iz JUP delimično ili privremeno i da li je rešen problem u komunikaciji JUP i MPNTR?

10. Dr Aleksandar Radojević je konstatovao da je poslednjih 10 godina nauka uspavana. Prodate su velike farmaceutske kuće (Hemofarm, Galenika ...) tako da sada male firme samo prepakuju tuđe lekove i to se smatra domaćom proizvodnjom lekova. Na taj način su uništeni i instituti koji su bili vezani za farmaceutsku industriju. Sličan primer je i sa Vinčom i radioaktivnim supstancama. I on je protiv fabrikovanja radova na kojima ima i po 10 istraživača. Smatra da treba rangirati institute i fakultete.

U nastavku sednice, prof. dr Mitrović je odgovarao na pitanja članova Odbora. Na primedbu da se strane diplome ne priznaju, naveo je da je rešeno 911 od 922 zahteva. EIB nije prekinuo

finansiranje JUP, a personalne promene u JUP su izvršene zbog sporosti u radu JUP. Zalaže se za realizaciju projekata JUP, kojim je predviđen povratak jednog broja naših istraživača iz dijaspore, „koje bismo angažovali kao najsposobnije da pokrenu točak promena“. *(Ova izjava je u koliziji sa pohvalom da je Beogradski univerzitet dospeo na čuvenu Šangajsku listu zahvaljujući istraživačima iz Srbije. Da li to znači da je postojeći naučni kadar u Srbiji nesposoban i nije u stanju da izvrši promene u nauci ili državni sekretar hoće da deo odgovornosti za trenutno loše stanje u nauci prebaci na istraživače?)*. Naglasio je da su ulaganja privrede u nauku mala, ali da ipak postoje. Uplaćena su sredstva za CERN, iako mnoge zemlje kasne sa uplatama, kao npr. Španija i Belgija. Neracionalno je da su sredstva za Centar za promociju nauke od predviđenih 15 miliona evra narasla na 65 miliona i ovaj problem mora da se reši sa EIB. Izvršena je evaluacija projekata, četiri projekta se više ne finansiraju, a deo projekata je dobio upozorenje. Ocenjivanje vrše matični odbori. Treba razmisliti o budućim modelima finansiranja nauke i visokog obrazovanja i pokrenuti seriju javnih rasprava. Odgovarajući na primedbu dr Jovović, da je od predviđenih 20 miliona evra za potrošni materijal iz JUP za 2011. i 2012. godinu realizovano samo 8,5 miliona, prof. dr Mitrović je delom optužio i istraživače koji nisu na vreme podneli svoja traživanja.

11. Dr Milan Knežević je ponovio da je pokrenut veliki broj tema i da bi svaka tema trebala da ima odvojenu sednicu Odbora. Predložio je da treba razmisliti o kriterijumima za evaluaciju projekata i istraživača. Smatra da treba pružiti veću podršku domaćim časopisima.

12. Miletić Mihajlović je naglasio da stanje u nauci odražava stanje u državi.

Pošto je završena prva tačka dnevnog reda, dr Jovović se zahvalila predsedniku i članovima Odbora na pozivu i mogućnosti da Sindikat iznese svoje stavove o aktuelnim problemima u nauci. Na predlog predsednika odbora, prof. dr Stojkovića, dogovoreno je da Sindikat redovno informiše Odbor o svim fazama pregovora Sindikata i resornog ministarstva.